

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ДИВЕРСИФІКАЦІЯ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ ЧЕРЕЗ
ЗБАЛАНСОВАНІСТЬ ТА КРЕАТИВНІСТЬ: ПОШИРЕННЯ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ В УКРАЇНІ**

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни підготовки

магістрів

спеціальностей 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси,
банківська справа та страхування, 073 Менеджмент, 076 Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність, 075 Маркетинг, 242 Туризм

DIRUT

•sustainability•creativity•

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

2021 рік

Диверсифікація сільського туризму через збалансованість та креативність: поширення європейського досвіду в Україні: Програма навчальної дисципліни для підготовки магістрів спеціальностей 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, 075 Маркетинг, 242 Туризм / за заг. ред. А.В. Череп, Н.С. Венгерської. Запоріжжя: ЗНУ 2021. 41 с.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Череп А.В., д.е.н., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Безкорвайна Л. В., д.п.н., проф. кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Воронкова В.Г., д.ф.н., проф. кафедри менеджменту організацій та управління проектами Інженерного інституту ЗНУ

Череп О.Г., д.е.н., проф. кафедри маркетингу та управління персоналу

Венгерська Н.С., к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки, природних ресурсів та економіки міжнародного туризму

Бойка О.А., к.б.н., доцент кафедри генетики та рослинних ресурсів

Омельянчик С.В., к.ю.н., доцент кафедри конституційного та трудового права

Осаул А.О., старший викладач кафедри міжнародної економіки, природних ресурсів та економіки міжнародного туризму

Програму розроблено в рамках реалізації проекту 620720-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE«DIRUT» за підтримки Програми Erasmus+ Європейського Союзу

This publication reflects only the author's view and the Agency and the European Commission are not responsible for any use that may be made of the information it contains.

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ухвалено науково-методичною
радою економічного факультету
Протокол № 5 від «28» 12 2020 р.
Голова науково-методичної ради
факультету

М.І. Колобуренко
(підпис) (ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою ЗНУ
Протокол № 6 від «16» 02 2021 р.
Голова науково-методичної ради ЗНУ
О.І. Тура
(підпис) (ініціали, прізвище)

ЗМІСТ

ЗМІСТ

2

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПЛАНОВІ ПОКАЗНИКИ ДИСЦИПЛІНИ 5

1.1. Загальна характеристика дисципліни..... 5

1.2. Планові показники дисципліни..... 5

1.3. Мета та основні завдання дисципліни..... 5

1.4. Теоретичні та методичні матеріали дисципліни 9

1.5. Загальні вимоги до оцінювання результатів навчальної роботи студентів ... 9

2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ 10

2.1. Поточний заліковий модуль 1. Європейські тенденції імплементації стратегій диверсифікації у сільському туризмі..... 10

2.1.1. Основні завдання поточного залікового модуля 1 (ПЗМ1) та програмні результати навчання студентів 10

2.1.2. Зміст ПЗМ 1 11

2.1.3. Розподіл навчального навантаження студентів 13

2.1.4. Теми лекцій 13

2.1.5. Теми практичних занять 14

2.1.6. Самостійна робота та індивідуальні завдання 14

2.1.7. Система оцінювання навчальної роботи студентів..... 15

2.1.8. Література до поточного залікового модуля 1 15

2.2 Поточний заліковий модуль 2. Біо-різноманіття та інтеграція цілей сталого розвитку в сільському туризмі: поширення європейського досвіду в Україні 17

2.2.1 Основні завдання поточного залікового модуля 2 (ПЗМ2) та програмні результати навчання студентів 17

Завдання ПЗМ2: 18

2.2.2 Зміст ПЗМ 2 19

2.2.3 Розподіл навчального навантаження студентів 21

2.2.4 Теми лекцій 21

2.2.5 Самостійна робота та індивідуальні завдання 22

2.2.6 Система оцінювання навчальної роботи студентів..... 22

2.2.7 Література до поточного залікового модуля 2 23

2.3 Поточний заліковий модуль 3. Креативні технології туризму для сталого розвитку: теоретичні аспекти та європейський досвід 25

2.3.1 Основні завдання поточного залікового модуля 3 (ПЗМ3) та програмні

результати навчання студентів	25
2.3.2 Зміст ПЗМ 3	27
2.3.3 Розподіл навчального навантаження студентів	29
2.3.4 Теми лекцій	29
2.3.5 Самостійна робота та індивідуальні завдання	30
2.3.6 Система оцінювання навчальної роботи студентів	30
2.3.7 Література до поточного залікового модуля 3	31
2.4 Поточний заліковий модуль 4. Європейські практики креативного сільського туризму: кластерний та мережевий підходи	33
2.4.1 Основні завдання поточного залікового модуля 4 (ПЗМ4) та програмні результати навчання студентів	33
2.4.2 Зміст ПЗМ 4	34
2.4.3 Розподіл навчального навантаження студентів	36
2.4.4 Теми лекцій	37
2.4.5 Теми практичних занять	37
2.4.6 Самостійна робота та індивідуальні завдання	37
2.4.7 Система оцінювання навчальної роботи студентів	38
2.4.8 Література до поточного залікового модуля 4	39
2.5 Підсумковий заліковий модуль	40
2.5.1 Основні завдання підсумкового залікового модуля	40
2.5.2 Зміст підсумкового залікового модуля	40
2.5.3 Розподіл навчального навантаження студентів	41
2.5.4 Система оцінювання навчальної роботи студентів	41

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПЛАНОВІ ПОКАЗНИКИ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Загальна характеристика дисципліни

- освітній ступінь: магістр;
- тип дисципліни: факультативна або вибіркова.

1.2. Планові показники дисципліни

Рекомендований семестр вивчення	Кредитів ЄКТС	Академічних годин	Аудиторних (контактних) годин	Поточних залікових модулів	Підсумкових залікових модулів
перший або другий	3	90	48	4	1

1.3. Мета та основні завдання дисципліни

Метою навчальної дисципліни є надання майбутнім фахівцям знань про диверсифікацію сільського туризму України на засадах збалансованості та креативності шляхом формування бізнес-моделей відповідно до європейських цінностей, принципів встановлення гармонійного балансу між екологічними, економічними, соціокультурними аспектами.

Завдання курсу:

– ознайомити студентів із основами побудови стратегії диверсифікації в сільському туризмі, європейськими тенденціями імплементації стратегій диверсифікації у сільському туризмі та окреслити напрями інтеграції українського сільського туризму в європейський туристичний простір;

– сформувати у студентів бережливе ставлення до біо-різноманіття, ознайомити з нормативно-правовим забезпеченням Європейської політики біорізноманіття та сприяти формуванню навичок інтеграції цілей сталого розвитку у діяльність суб'єктів сільського туризму України з урахуванням європейського досвіду;

– окреслити основні теоретичні аспекти та європейський досвід креативних технологій туризму для сталого й цифрового розвитку; сприяти розвитку креативного мислення студентів;

- розглянути європейські практики креативного сільського туризму (агротуризм, гастрономічний, екологічний, культурний, крафтовий, енотуризм, івент-туризм) на основі кластерного та мережевого підходів;

- стимулювати інтерес до проведення філософсько-управлінських, економічних, біологічних та юридичних досліджень у галузі сільського туризму, креативних індустрій та європейських студій;

- вдосконалити навички критичного мислення, еколого-економічного аналізу, усної й письмової презентації, роботи в малих проєктних групах.

У результаті вивчення курсу студент повинен **знати:**

- концептуальні засади сталого туризму в сільській місцевості та основні його бізнес-моделі;

- специфіку європейської практики імплементації стратегій диверсифікації у сільському туризмі;

- зміст та передумови формування мережевої моделі туризму, біорізноманіття та сталого розвитку підприємств у Європі;

- європейське нормативно-правове забезпечення у сфері біорізноманіття та сталого розвитку; особливості організаційно-правових форм та функціонування підприємств сільського туризму в Україні;

- новітні тенденції використання креативних та цифрових технологій для сталого розвитку бізнес-моделей у сільському туризмі в ЄС;

- концептуальні засади розвитку креативного мислення та формування креативної особистості, здатної працювати в умовах ризику та сприяти подоланню проблем складності, невизначеності, стохастичності, асиметрії інформації;

- специфіку використання інформаційно-комп'ютерних технологій у сільському туризмі, Європейської мережі розвитку сільських територій (ENRD) як інновацію в галузі сільської політики;

- вплив креативних технологій на динаміку змін у туризмі та досягнення добробуту в контексті туристичного бізнесу як основи сталого розвитку у Європі;

- особливості формування відкритих мереж (кластерів) та асоціацій для популяризації й підтримки креативного сільського туризму в Європі;

- причини успішності та ефективності практик креативного сільського туризму в країнах Європи (агротуризм, гастрономічний, екологічний, культурний, крафтовий, енотуризм, івент-туризм), що сформовані на основі мереж та кластерів;

- інструментарій та особливості сільського туристичного маркетингу в європейських країнах.

вміти:

–аналізувати туристичну діяльність європейських та українських суб'єктів сільського та креативного туризму та оцінювати показники ефективності їх діяльності;

–здійснювати еколого-економічний аналіз функціонування суб'єктів господарювання у галузі сільського туризму, зокрема агросадиб;

–оцінювати конкурентоспроможність туристичних дестинацій та розробляти креативні та збалансовані туристичні продукти в сфері сільського туризму;

–формуванню стратегії диверсифікації суб'єктів господарювання у галузі сільського туризму через креативність та збалансованість з урахуванням європейського досвіду;

–інтерпретувати бізнес-моделі сільського туризму на засадах бережливого ставлення до природи та забезпечення креативного розвитку сільських територій, використовуючи європейські практики;

–визначати систему заходів взаємодії органів державної влади, інформаційно-комунікаційних туристичних центрів, бізнесу, громад та суспільно-політичних інститутів щодо формування мережових та кластерних моделей розвитку сільського туризму з урахуванням принципів встановлення гармонійного балансу між екологічними, економічними, соціокультурними аспектами;

–здійснювати кроскультурний аналіз креативної економіки, креативного менеджменту, креативного сільського бізнесу в країнах ЄС з метою економічного зростання та сталого розвитку;

–формуванню концепцію креативних цифрових технологій для сталого розвитку як основу прориву в інформаційно-технологічній галузі та її впливу на сільський туризм;

– розробляти креативні туристичні продукти у сфері сільського туризму та використовувати smart-технології як інноваційний чинник зростання та поширення туристичної активності у глобальній економіці;

–використовувати сучасні креативні smart-технології туризму для збалансованого сталого розвитку та сприяти здійсненню їх впливу на розвиток послуг у туризмі з урахуванням європейського досвіду;

–використовувати наукову, навчально-методичну та довідкову літературу з актуальних питань курсу;

–презентувати результати групових проєктів за допомогою сучасних засобів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **інтегральних і загальних компетентностей:**

–здатність визначати та розв’язувати складні економічні задачі і проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов та вимог;

–здатність генерувати нові ідеї (креативність);

–здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

–здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

–здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

–здатність працювати в команді;

–здатність розробляти та управляти проектами;

–здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

–здатність проводити дослідження на відповідному рівні;

–здатність відповідально ставитися до завдань та обов’язків

–здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, зокрема завдяки використанню інформаційних і комунікаційних технологій;

–здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення;

–прагнення до збереження навколишнього середовища

Спеціальні компетенції, яких мають досягти студенти за результатами засвоєння курсу, включають:

–здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб’єктів та пов’язаних з цим управлінських рішень;

–здатність до професійної комунікації в сфері економіки іноземною мовою;

–здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв’язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки;

–здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження;

–здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку;

–здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв’язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв’язання, беручи до уваги наявні ресурси;

–здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб’єктів господарювання;

–здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень;

–здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері;

–здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем;

–здатність планувати і розробляти проєкти у сфері міжнародної економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення;

–здатність обґрунтовувати та приймати управлінські рішення й спроможність забезпечувати їх результативність в сфері міжнародного бізнесу;

– здатність застосовувати поглиблені знання, теорії та принципи, засоби, інструменти реалізації зовнішньоекономічної політики в умовах міжнародного середовища;

–здатність ідентифікувати особливості функціонування міжнародних компаній з урахуванням кон'юнктури світових ринків, презентувати результати, підсумовувати та розробляти рекомендації, заходи з адаптації змін зовнішнього середовища.

Міждисциплінарні зв'язки. Вивчення дисципліни «Диверсифікація сільського туризму через збалансованість та креативність: поширення європейського досвіду в Україні» сприяє залученню знань, отриманих студентами в процесі вивчення таких курсів: «Європейський бізнес», «Інноваційні форми міжнародного бізнесу», «Управлінська діяльність підприємства», «Інноваційна діяльність підприємств», «Туристичні ресурси країн світу», «Маркетинг міжнародного туризму», «Європейська інтеграція України», «Політична економія інтеграції», «Права і свобода людини і громадянина України», «Міжнародне економічне право», «Стратегії сталого розвитку економічних суб'єктів» та ін.

1.4. Теоретичні та методичні матеріали дисципліни

Теоретичні та методичні матеріали дисципліни, індивідуальні завдання самостійної роботи студентів, тестові завдання та тести знаходяться в електронній системі Moodle за посиланням:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11303>

1.5. Загальні вимоги до оцінювання результатів навчальної роботи студентів

Поточні оцінки кожного залікового модуля виставляються за результатами поточного контролю. Кожний поточний заліковий модуль оцінюється у 20 балів. Всього чотири поточних залікових модулі - 80 балів.

Груповий або індивідуальний проєкт - 20 балів.

Підсумковою оцінкою з дисципліни є сума підсумкових оцінок залікових модулів – 100 балів.

2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Поточний заліковий модуль 1. Європейські тенденції імплементації стратегій диверсифікації у сільському туризмі

(проф. Безкоровайна Л.В., доц. Венгерська Н.С., ст. викл. Осаул А.О.)

2.1.1. Основні завдання поточного залікового модуля 1 (ПЗМ1) та програмні результати навчання студентів

Завдання ПЗМ1:

- окреслити основні критерії приналежності до бізнес суб'єктів у сільському туризмі ЄС;
- розглянути структуру зайнятості та доходів у сільському туризмі;
- охарактеризувати групи ризиків, пов'язаних із диверсифікацією підприємницької діяльності в сільському туризмі;
- проаналізувати європейські та українські стратегії диверсифікації у сільському туризмі.

За підсумками засвоєння ПЗМ1 студенти мають

знати:

- концептуальні засади сталого туризму в сільській місцевості та основні його бізнес-моделі;
- специфіку європейської практики імплементації стратегій диверсифікації у сільському туризмі;
- джерела формування доходів від зайнятості в сфері сільського туризму;
- механізм формування бізнес-планів диверсифікованих суб'єктів у сільському туризмі ЄС;
- форми співробітництва підприємців ЄС в сфері сільського туризму;
- форми бізнесу в сфері сільського туризму ЄС.

вміти:

- аналізувати туристичну діяльність європейських та українських суб'єктів сільського та креативного туризму та оцінювати показники ефективності їх діяльності;
- здійснювати еколого-економічний аналіз функціонування суб'єктів господарювання у галузі сільського туризму, зокрема агросадіб;
- оцінювати конкурентоспроможність туристичних DESTINATION та розробляти креативні та збалансовані туристичні продукти в сфері сільського туризму;

- формувати стратегії диверсифікації суб'єктів господарювання у галузі сільського туризму через креативність та збалансованість з урахуванням європейського досвіду;
- інтерпретувати бізнес-моделі сільського туризму на засадах бережливого ставлення до природи та забезпечення креативного розвитку сільських територій, використовуючи європейські практики;
- характеризувати структуру зайнятості в сфері сільського туризму;
- аналізувати сильні та слабкі сторони бізнес-планів диверсифікованих суб'єктів у сільському туризмі ЄС;
- обґрунтувати доцільність співробітництва суб'єктів у сільському туризмі ЄС, освітніх та наукових установ.

2.1.2. Зміст ПЗМ 1

Концепція сталого (збалансованого) туризму в сільській місцевості. Концептуальні основи сталого туризму. Сталий туризм та особливості довготривалості туристичного бізнесу. Класифікація сільського туризму. Туризм як інструмент, а не як мета розвитку: питання впливу розвитку туризму на інші сфери життя людини та галузі економіки. Особливості бізнес-ідей в сфері сільської економіки.

Ключові бізнес-моделі сільського туризму: розподілена, концентрована та інтегрована. Історичні поселення; відтворення соціокультурного середовища сільського поселення; створення туристичних сіл на основі існуючих поселень з традиційною народною архітектурою; стилізовані туристські села як форми розподіленої бізнес-моделі. Природні та набуті переваги розвитку. Збалансованість як різновид природного чинника розвитку сільського туризму. Креативність як набутий чинник, що потребує додаткового інвестування. Принципи розподілу туристських потоків – пропорційний, паритетний. Національні гостьові садиби; короткострокова оренда будинків і кімнат в сільській місцевості в екологічно чистих районах; сільська садиба; туристична гостьова садиба як форми концентрованої моделі сільського туризму. Горизонтальна диверсифікація діяльності. Організація сільських турів з проживанням та харчуванням у фермерському будинку, знайомством з традиційним сільським побутом і ремеслами; мисливське господарство; риболовно-дозвільний центр; сільське подвір'я; сільськогосподарські парки; екоферми як форми інтегрованої бізнес-моделі. Галузевий ланцюг створення цінності.

Загальна характеристика європейського сільського туризму. Сільський туризм як фактор сприяння регіональному розвитку в Європі. Сільський туризм як чинник розвитку регіонів, додаткових форм зайнятості й скороченню міграції. Організаційні форми підприємств сільського туризму.

Функціонування підприємств сільського туризму. Регулювання сільського туризму в ЄС. Спільна аграрна політика. Політика розвитку сільських територій ЄС. Європейська політика щодо туризму. EuroGites: Європейська федерація сільського туризму. Державна підтримка сільського туризму: кейси Чехії, Хорватії, Словаччини. Економічний вплив сільського туризму: вигоди та зменшення бідності. Кейси в Польщі та Румунії.

Диверсифікація сільського туризму в країнах Європи. Багатофункціональність та сільський туризм. Основні елементи туристичної привабливості в сільському туризмі. Диверсифікація сільського туризму. Стратегія сільськогосподарської політики щодо збереження і гармонійного використання природних, культурних, соціальних туристичних ресурсів. Спрямованість сільського господарства на інтернаціоналізацію, ефективність та якість зовнішніх взаємозв'язків як фактори успіху сталого розвитку сільського туризму. Концепція нового сільського середовища як необхідної умови формування креативної сільської економіки. Поняття креативності та автентичності - новий напрямок у сільському туризмі. Два виміри автентичності: автентичність «передньої» та «задньої» сцени. Креативний туризм та культурний туризм - порівняння між бізнес-моделями. Бізнес-модель креативного туризму. Мале підприємництво як частина місцевого контексту.

Стратегії диверсифікації у сільському туризмі. Аналіз потенційних нововведень для побудови стратегії диверсифікації в сільському туризмі. Латеральна стратегія. Створення нових сфер діяльності. Альтернативні види економічної діяльності в сільській місцевості. Нетрадиційне виробництво. Виробництво продукції з доданою вартістю. Використання ресурсів навколишнього середовища. Європейський досвід продукування альтернативних видів сільськогосподарських продуктів. Зв'язана стратегія. Вертикальна інтеграція діяльності. Горизонтальна диверсифікація. Розширення ринків збуту.

Сучасна європейська практика імплементації стратегій диверсифікації у сільському туризмі. Структура зайнятості. Молодіжна зайнятість у країнах ЄС. Формування навичок та знань, здатність до адаптації, управління ризиками, формування доходів від диверсифікованої діяльності. Сімейний бізнес. Фокус групи. Виділення критеріїв приналежності до бізнес суб'єктів у сільському туризмі в ЄС: етнографічна цінність, туристична цінність, наявність і стан засобів розміщення і харчування в сільській місцевості, екологічність, муніципальне технічне оснащення, загальна доступність, географічне положення. Формування успішних бізнес-планів диверсифікованих об'єктів у сільському туризмі. Ризики диверсифікованої підприємницької діяльності у сільському туризмі ЄС. Співробітництво європейських підприємців у сільському туризмі. Стимулювання співпраці бізнесу в сфері сільського туризму з освітніми та науковими установами.

Порівняльний аналіз європейських та українських практик. Формулювання рекомендацій для українських підприємців із урахуванням європейського досвіду.

Інтеграція українського сільського туризму в європейський та міжнародний туристичний простір. Концепція побудови цілісного туристичного середовища в Україні, заснованого на європейських принципах щодо встановлення гармонійного балансу між екологічними, економічними, соціокультурними аспектами, відповідно до глобальних 17 цілей сталого розвитку до 2030; кліматичної угоди; концепцій синьої, кругової економіки; стратегії водної рамкової директиви, з урахуванням практичного досвіду європейських країн щодо сталого розвитку сільського туризму, а також національної культури і традицій. Ключові перспективи, інвестиції, інновації, ризики і можливості розвитку привабливих туристичних атракцій в сільській місцевості. Туристична інфраструктура, партнери, підприємці та органи управління сільським туризмом. Інформаційне забезпечення налагодженої системи взаємозв'язків між усіма, задіяними в сільському туризмі елементами. Важливість зворотного зв'язку в ланці ділових, освітніх, туристичних взаємовідносин як рушійної сили сталого розвитку сільського туризму. Моделювання організаційної структури та розвитку сільського туризму на основі побудови ланцюга взаємодії «освіта-громадськість-влада-агросадоби-туристичні компанії».

2.1.3. Розподіл навчального навантаження студентів

Форма навчання	Годин всього	Контактні (аудиторні) години			Годин самостійної/індивідуальної роботи	Форми контролю
		Всього	лекцій	практичних занять		
Денна (очна)	20	10	2	8	6/4	Есе-міркування, креативне завдання, усне опитування, тестові завдання

2.1.4. Теми лекцій

№ з/п	Теми лекцій	Кіль-ть годин
Блок 1		
1	<i>Лекція 1.</i> Концепція сталого туризму в сільській місцевості та бізнес-моделі сільського туризму (<i>проф. Безкоровайна Л.В.</i>)	2

		2
2.1.5. Теми практичних занять		
№ з/п	Теми практичних занять (за наявності)	Кіль-ть годин
1	<i>Практичне заняття 1.</i> Загальна характеристика та особливості регулювання сільського туризму в європейських країнах (<i>проф. Безкоровайна Л.В.</i>)	2
2	<i>Практичне заняття 2.</i> Диверсифікація сільського туризму в країнах Європи: бізнес-моделі та стратегії (<i>доц. Венгерська Н.С.</i>)	2
3	<i>Практичне заняття 3.</i> Європейська практика імплементації стратегій диверсифікації у сільському туризмі (<i>ст. викл. Осаул А.О.</i>)	2
4	<i>Практичне заняття 4.</i> Інтеграція українського сільського туризму в європейський туристичний простір (<i>проф. Безкоровайна Л.В.</i>)	2
Всього		8

2.1.6. Самостійна робота та індивідуальні завдання

№ з/п	Самостійна робота та індивідуальні завдання (за наявності)	Кіль-ть годин
Самостійна робота		
1	<i>Самостійна робота 1.</i> Бізнес-модель Canvas як інструмент опису бізнес-процесів в сільському туризмі та креативних індустріях (<i>доц. Венгерська Н.С., Осаул А.О.</i>)	2
2	<i>Самостійна робота 2.</i> Розвиток підприємницької діяльності в сільському туризмі. (<i>ст. викл. Осаул А.О.</i>)	2
3	<i>Самостійна робота 3.</i> Побудова цілісного туристичного середовища відповідно до європейських принципів гармонійного взаємозв'язку екологічних, економічних, соціокультурних аспектів (<i>проф. Безкоровайна Л.В.</i>)	2
Індивідуальне завдання		
4	<i>Індивідуальне завдання 1.</i> Матриця Ансоффа як інструмент вибору стратегії диверсифікації з альтернативних на ринку індустріях (<i>доц. Венгерська Н.С.</i>)	2
5	<i>Індивідуальне завдання 2.</i> Порівняльний аналіз європейських та українських практик впровадження стратегій диверсифікації в сільському туризмі (<i>ст. викл. Осаул А.О.</i>)	2
Всього		10

2.1.7. Система оцінювання навчальної роботи студентів

№ з/п	Види контролю	Кіль-ть балів
Поточний контроль		
1	Креативне завдання. № 1 Бізнес-моделі Canvas на прикладі суб'єктів господарювання ЄС: вгадаємо сегменти? № 2 Практика успішного імплементування бізнес-моделі Canvas диверсифікованих об'єктів у сільському туризмі. № 3 Розробка та опис сегментів для певної туристичної атракції сільського креативного туризму: споживчі сегменти, пропозиція цінності, канали збуту, взаємовідносини з клієнтами (доц. Венгерська Н.С., ст. викл. Осаул А.О.)	5
2	Практичне завдання. Побудуйте матрицю Ансоффа з метою можливості використання стратегії диверсифікації для суб'єкта господарювання в сфері сільського туризму (доц. Венгерська Н.С.)	3
3	Завдання-візуалізація. Візуалізація знань про «ризик в сфері сільського туризму в ЄС» (ст. викл. Осаул А.О.)	3
4	Праксеологічний аналіз. «Українські практики впровадження стратегій диверсифікації в сільському туризмі» (ст. викл. Осаул А.О.)	3
5	Завдання. «Туристичне середовище» (проф. Безкоровайна Л.В.)	3
Підсумковий контроль		
	Есе-міркування. Як можна диверсифікувати сільський туризм на засадах сталого розвитку та креативності? (доц. Венгерська Н.С.)	3
Всього		20

2.1.8. Література до поточного залікового модуля 1

Основна:

- Hall D., Roberts L. and Mitchell M. New directions in rural tourism . Edited by. Routledge, 2016. 256 p.
- EU Member States join forces on digitalisation for European agriculture and rural areas. URL: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-member-states-join-forces-digitalisation-european-agriculture-and-rural-areas>
- The future of farming: how digital can make a difference. Declaration of

Cooperation on 'A smart and sustainable digital future for European agriculture and rural areas'. URL: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/blogposts/future-farming-how-digital-can-make-difference>

4. Good practices from Poland. URL: https://enrd.ec.europa.eu/news-events/news/good-practices-poland_en

5. Rural connections the European rural development. MAGAZINE SPRING/ SUMMER. 2019. URL: https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/enrd_publications/publi-enrd-magazine-10-2019-en.pdf

6. The European Network for Rural Development (ENRD). URL: <https://enrd.ec.europa.eu/>

7. AGROBERRY. URL: Original from Zamora https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/project/attachments/winner-ic_es_ic-02_agroberry_20190326.pdf

Додаткова:

1. Rural Tourism and Sustainable Business Edited by Derek Hall, Irene Kirkpatrick and Morag Mitchell. CHANNEL VIEW PUBLICATIONS. Clevedon Buffalo Toronto. - 2004. - 385 p.

2. A rural hackaton against the COVID-19 crisis. URL: https://enrd.ec.europa.eu/news-events/news/rural-hackaton-against-covid-19-crisis_en

3. EU Rural Review 24 'Re-imagining Rural Business Opportunities. URL: https://enrd.ec.europa.eu/publications/eu-rural-review-24-re-imagining-rural-business-opportunities_en

4. Long Ph., Nigel D. Morpeth Tourism and the Creative Industries: Theories, policies and practice. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=ru&lr=&id=OA4zDAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&ots=iGcQGibjIO&sig=BoWtVD56FKPA7cXj_IH6jGOD6R0&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

5. ENTREPRENEURSHIP EDUCATION FOR CULTURAL TOURISM STRATEGIC PARTNERSHIP IN THE FIELD OF YOUTH. URL: https://www.salto-youth.net/downloads/toolbox_tool_download-file-1826/Module%205%20-%20Getting%20started%20your%20first%20business%20model%20CANVAS.pdf

6. White Paper: Business Models for Tourism Identifying business models for the re-use of cultural objects for tourism. URL: https://pro.europeana.eu/files/Europeana_Professional/Projects/Project_list/Europeana_Creative/WP3%20-%20Business%20Model%20Frameworks/eCreative_WP3_White_Paper_Business_Models_Tourism_v1.0.pdf

7. Business Model Canvas Explained. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=QoAOzMTLP5s>

8. Business Model Canvas Template. URL:https://docs.google.com/presentation/d/1wObawm1149FPdEDcPX65WrujmYvy0el2HgmarmJS2M/edit#slide=id.g387605415_1108
9. The Business Model Canvas Instruction Manual. URL:<https://www.lancaster.ac.uk/enterprisecentre/wp-content/uploads/2016/11/A-handbook-on-how-to-do-the-Business-Model-Canvas.pdf>
10. Value Proposition Canvas. Введение. URL:<https://esputnik.com/blog/chto-takoe-value-proposition-canvas>
11. Как быстро спланировать развитие lean-стартапа. URL:<https://stfalcon.com/ru/blog/post/planning-lean-startup-development-quickly>
12. THE 20 MINUTE BUSINESS PLAN: BUSINESS MODEL CANVAS MADE EASY. URL:<https://www.alexandercowan.com/business-model-canvas-templates/>
13. ONLINE WORKSHOP- BUSINESS MODEL CANVAS. URL:<https://www.alexandercowan.com/workshop-business-model-canvas/>
14. Голицова Н.Н. Стратегический менеджмент: учебно-практическое пособие/ВШТЭ СПбГУПТД–СПб., 2016. 49с. <http://nizrp.narod.ru/metod/kafmenedgiprava/12.pdf>
15. Ansoff, H.I.; «Strategies for Diversification»; Harvard Business Review; September-October 1957.
16. Матрица Ансоффа и стратегии роста бизнеса. URL:<http://powerbranding.ru/biznes-analiz/matrica-ansoffa/>
17. Пример работы с матрицей Ансоффа. URL:<http://powerbranding.ru/biznes-analiz/matrica-ansoffa/primer-raboty/>
18. Матрица Ансоффа: 9 стратегий для роста бизнеса. URL:<https://activesalesgroup.ru/matritsa-ansoffa/>
19. Пивовар, А. М. Стратегія диверсифікації діяльності сільськогосподарських підприємств як інструмент підвищення ефективності використання трудового потенціалу. Економіка та держава. 2012. № 12. С. 67-70. http://www.economy.in.ua/pdf/12_2012/18.pdf

2.2 Поточний заліковий модуль 2. Біо-різноманіття та інтеграція цілей сталого розвитку в сільському туризмі: поширення європейського досвіду в Україні

(проф. Череп О.Г., доц. Бойка О.А., доц. Омелянчик С.В.)

2.2.1 Основні завдання поточного залікового модуля 2 (ПЗМ2) та програмні результати навчання студентів

Завдання ПЗМ2:

- ознайомити з європейським досвідом та практиками провадження туристичної діяльності з огляду на засади охорони навколишнього середовища, збереження та збагачення біорізноманіття території країни;
- висвітлити стан та перспективи питань збереження та збагачення біорізноманіття, охорони природи та управління об'єктами туристичного господарювання;
- представити кращі практики що їх розроблено та впроваджується у країнах ЄС, порівняти їх з існуючими на Україні практиками;
- сформувати розуміння необхідності врахування питань охорони природи, збереження та збагачення біорізноманіття під час створення та існування туристичних об'єктів;
- стимулювати у слухачів курсу прагнення діяти на засадах збереження, примноження та розширення біологічного різноманіття України застосовуючи кращий досвід європейських країн;
- розглянути європейське законодавство щодо збереження біорізноманіття в Європі та розвитку сільського зеленого туризму;
- опрацювати правове регулювання сільського зеленого туризму в Україні та забезпечення конституційних, цивільних та трудових прав учасників правовідносин у цій сфері.

За підсумками засвоєння ПЗМ2 студенти мають

знати:

- поняття біорізноманіття;
- поняття сільського зеленого туризму
- питання охорони та збереження біорізноманіття;
- європейські програми регулювання питань охорони природи, збереження біорізноманіття;
- приклади впровадження кращих європейських практик;
- політику та стратегії сталого розвитку туристичного бізнесу з огляду на питання збереження та підтримання існуючих біоценозів;
- цілі сталого розвитку у галузі туризму;
- європейське законодавство щодо збереження біорізноманіття;
- нормативно-правову базу регулювання сільського зеленого туризму в Україні;
- права і обов'язки учасників правовідносин у сфері сільського зеленого туризму в Україні.

вміти:

- застосовувати знання з питань збереження та охорони природи;

- враховувати при планування створення об'єктів туристичної галузі питання збереження та збагачення біорізноманіття;
- впроваджувати кращі практики управління туристичними об'єктами враховуючи питання охорони та збереження біорізноманіття;
- створювати стратегії розвитку регіональної туристичної галузі у відповідності до стратегій ЄС та України;
- управляти об'єктами туристичного бізнесу враховуючі цілі сталого розвитку.

2.2.2 Зміст ПЗМ 2

Біорізноманіття як основна складова умова навколишнього середовища на сільських територіях. Видове різноманіття, рідкісні та цінні види, звичайні види територій. Можливості залучення туристів до спостережень за живими об'єктами. Підкреслення європейських цінностей щодо збереження біорізноманіття та існування поряд з живою природою.

Правова та нормативна база щодо біорізноманіття в Європі. Правова та нормативна база щодо збереження біорізноманіття на європейському рівні. Європейська політика щодо біорізноманіття. 6-та Екологічна програма дій (2010). Міжнародні конвенції, що визначають питання захисту біорізноманіття в Європі. Стратегія ЄС 2020 щодо біорізноманіття. Конвенція про біологічне різноманіття (CBD) та її керівні принципи щодо біорізноманіття та розвитку туризму. Керівні принципи, ініціативи та найкращі практики Європейської комісії в Європі щодо сталого туризму та Natura 2000. Європейська хартія сталого туризму (ECST). Законодавство ЄС у галузі охорони природи, зміни клімату, поводження з відходами, атмосферного повітря, промислового забруднення.

Туризм, біорізноманіття та сталий розвиток в Європі. Зв'язок туризму та біорізноманіття: переваги. Європейський досвід організації підприємств та установ, що захищають диких тварин та рослини. Впровадження під час діяльності туристичних фірм цілей та завдань сталого розвитку та дбайливого ставлення до природи. Особливості організації туристичних маршрутів з урахуванням вимог та потреб тварин та рослин щоб максимально зберегти біорізноманіття територій. Сталий розвиток та туризм: виклики та відповіді. Екотуризм. Формування мережі туристичних установ що підтримують біорізноманіття та сталий розвиток. NECSTouR – відкрита мережа Європейських регіонів щодо координації програм розвитку та досліджень з питань сталого розвитку туристичної галузі. Європейська хартія сталого туризму в заповідних територіях. Федерація європейських природоохоронних територій Європарк (EUROPARC) – практичний інструмент для розвитку туризму з поглядів сталого розвитку на Європейському просторі.

Оцінка туристичних та екотуристичних практик мережі The SEETO Network (Австрія, Хорватія, Венгрія, Словенія, Німеччина та Італія). Мережа «Екотуризм у Центральній Європі: інструменти захисту природи» (The Central Europe Eco-Tourism: tools for nature protection, SEETO). Асоціація практиків зі збереження біорізноманіття та стійкий розвиток туризму у Європі. Аналіз сучасного стану політики стійкого розвитку в управлінні туристичним бізнесом на територіях які підлягають охороні на території Європи. Потенціальні соціально-економічні переваги впровадження підходу стійкого розвитку в туризмі. Оцінка туристичних/екотуристичних практик партнерських проєктів SEETO та дії мережі в країнах. Оцінка туристичної політики на природоохоронних територіях в країнах партнерах SEETO. Аналіз туристичних практик в країнах партнерах та сприяння природоохоронним зусиллям та завданням включаючи практичний досвід. Перелік інструментів планування / управління / моніторингу, що застосовуються в заповідних зонах та історії успіху сталого туризму в країнах партнерах. Тематичні дослідження: приклади того, як національні парки та приватні туроператори успішно застосовують принципи Європейської хартії сталого туризму на практиці в різних заповідних зонах (природний парк Хорватії Теласиця та природний парк Ластові острови, австрійська долина Трібен, словенський природний парк Sečovelje Saline, Національний парк Гран-Парадісо розташований у північно-західній Італії, в національному парку Уна Боснії та Герцеговини Тоскано-Емілійського національного парку Апеннін).

Бізнес-кейси в сфері біорізноманіття та екосистем. Переваги відповідального туризму та його внесок у збереження біорізноманіття туристичними компаніями. Спільний підхід та ключові кроки інтеграції біорізноманіття у бізнес. Найкращі практики, характерні для туристичного сектору. Загальні найкращі практики: огляд корпоративних екосистемних послуг та методи показників взаємозалежності бізнесу та біорізноманіття (ВВІ). Найкращі практики бізнес-моделі щодо біорізноманіття (Гольф-клуб Ljunghusen у Швеції та 10 кроків-рекомендацій Комітету гольф-поля Європейської асоціації гольфу; Стратегія біологічного різноманіття Pierre & Vacances Center Parks Group (PVCP Group); Польська агенція розвитку туризму Ініціатива «Бізнес до природи».

Інтеграція цілей сталого розвитку процес улаштування та функціонування підприємств сільського туризму України. Інтеграція цілей сталого розвитку з огляду на потребу збереження біорізноманіття, дбайливого ставлення до оточуючого середовища та часткового відновлення порушених діяльністю людиною площ.

Екотуризм як напрямок соціально-економічного розвитку сільських територій в Україні. Особливості розвитку екотуризму в Україні. Екопродукти, впровадження стандартизації та вдосконалення комплексу

супутніх послуг екотуризму. Формування екологічної мережі в Україні - пріоритетна сфера збереження біорізноманіття на основі європейського досвіду.

Юридичний аспект в діяльності підприємств сільського туризму в Україні. Конституційні, цивільні та трудові права в цій сфері (як туриста, клієнта, працівника), особливості організаційно-правових форм таких підприємств та ведення господарської діяльності згідно із чинними законодавством України.

Європейські рекомендації та план дій щодо туризму та біорізноманіття. Розвиток Європейської стратегії туризму з урахуванням питань збереження біорізноманіття. Підвищення та вдосконалення стандартів спрямованих на охорону навколишнього середовища. Підвищення свідомого ставлення населення та підприємців до питань охорони природи та збереження видів. Розробка та вдосконалення систем керування туристичними об'єктами та методики їх впровадження. Популяризація підприємств та установ туристичного бізнесу що сприяють збереженню та збагаченню біорізноманіття країн.

2.2.3 Розподіл навчального навантаження студентів

Форма навчання	Годин всього	Контактні (аудиторні) години			Годин самостійної та індивідуальної роботи	Форми контролю
		всього	лекцій	практичних занять		
Денна (очна)	26	18	18	0	4/4	Тестове завдання, креативне завдання, есе-міркування, кейс-метод

2.2.4 Теми лекцій

№ з/п	Теми лекцій	Кіль-ть годин
1	Лекція 2 Загальне поняття біорізноманіття та його роль у сільському туризмі (доц. Бойка О.А.)	2
2	Лекція 3 Правова та нормативна база щодо збереження біорізноманіття в Європі (доц. Омелянчик С.В.)	2
3	Лекція 4 Туризм, біорізноманіття та сталий розвиток в Європі (доц. Бойка О.А.)	2
4	Лекція 5 Оцінка біорізноманіття та екосистемних послуг (проф. Череп О.Г.)	2

5	Лекція 6 Інтеграція цілей сталого розвитку в процес функціонування підприємств сільського туризму України(<i>проф. Череп О.Г.</i>)	2
6	Лекція 7 Екотуризм як напрямок соціально-економічного розвитку сільських територій в Україні(<i>проф. Череп О.Г.</i>)	2
7	Лекція 8 Правове регулювання сільського зеленого туризму в Україні (<i>доц. Омелянчик С.В.</i>)	2
8	Лекція 9 Забезпечення конституційних, цивільних та трудових прав учасників правовідносин у сфері сільського зеленого туризму в Україні (<i>доц. Омелянчик С.В.</i>)	2
9	Лекція 10 Імплементация Європейської стратегії розвитку сільського туризму та плану дій в Україні (<i>доц. Бойка О.А.</i>)	2
Всього		18

2.2.5 Самостійна робота та індивідуальні завдання

№ з/п	Самостійна робота та індивідуальні завдання (за наявності)	Кіль-ть годин
Самостійні роботи		
1	Самостійна робота 4. Вивчення кейсів улаштування туристичних об'єктів виходячи з огляду на збереження біорізноманіття на прикладі мережі СЕЕТО(<i>доц. Бойка О.А.</i>)	2
2	Самостійна робота 5. Вивчення та компаративний аналіз бізнес-кейсів у сфері біорізноманіття та екосистемних послуг (українських та європейських) задля розробки ідеї туристичного об'єкту зі збереженням та розширенням біорізноманіття території(<i>проф. Череп О.Г.</i>)	2
Індивідуальні завдання		
1	Індивідуальне завдання 3 Розробити сегменти бізнес-моделі Canvas на прикладі Екотуру (Key Partners, Key Activities, Key Resources)(<i>доц. Бойка О.А.</i>)	2
2	Індивідуальне завдання 4 Нормативно-правові акти, які регулюють діяльність в сфері сільського туризму в Україні(<i>доц. Омелянчик С.В.</i>)	2
Всього		8

2.2.6 Система оцінювання навчальної роботи студентів

№ з/п	Види контролю	Кіль-ть балів
Поточний контроль		
1	Тестове опитування № 1 «Туризм, біорізноманіття та	2

	сталий розвиток в Європі» (доц. Бойка О.А.)	
2	Креативне завдання до індивідуального завдання 3. Розробити сегменти бізнес-моделі Canvas на прикладі Екотуру (Key Partners, Key Activities, Key Resources)(доц. Бойка О.А.)	3
3	Індивідуальне творче завдання. На основі опрацьованих кейсів (українських та європейських) запропонувати ідею туристичного об'єкту зі збереженням або розширенням біорізноманіття території(проф. Череп О.Г.)	3
4	Есе-міркування. Співпраця України та Європейського Союзу в сфері сільського туризму: інституційно-правовий аспект(доц. Омелянчик С.В.)	2
Підсумковий контроль		
1	Підсумкове тестування (доц. Бойка О.А., проф. Череп О.Г., доц. Омелянчик С.В.)	10
Всього		20

2.2.7 Література до поточного залікового модуля 2

Основна:

1. Закон України «Про екологічну мережу». ВРУ. Вісник ВРУ. 2004. № 45. Ст. 502.
2. Закон України «Про туризм». ВРУ. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1995. № 31. Ст.24.
3. Закон України «Про особисте селянське господарство». ВРУ. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. № 29. Ст.232.
4. Угода про Асоціацію між Україною та ЄС з питань співробітництва у сферах науки та технологій, освіти, молоді, спорту та громадянського суспільства: Розділ V, Глава 16, Туризм, Ст. 399-401; Глава 17, Сільське господарство та розвиток сільських територій, Ст. 403-404.
5. Артов А.М. Законодавчо-нормативне забезпечення охорони природи в лісовому секторі України: Аналітичний звіт / Укладач: Г.В. Бондарук. Київ, 2012. 166 с.
6. Голубець М.А. Біотична різноманітність і наукові підходи до її збереження. Львів : Ліга-Прес, 2003. 33 с.
7. Марушевський Г.Б., Мельничук В.П., Костюшин В.А. Збереження біорізноманіття і створення екомережі; Інформаційний довідник. Київ : Чорноморська програма Ветландс Інтернешнл, 2008. 168 с.
8. Приходько М.М., Приходько М.М. (молодший) Управління природними ресурсами і природоохоронною діяльністю. Івано-Франківськ : Фоліант, 2004. 847 с.
9. Европейская стратегия сохранения растений. Прухонице – Лондон :

Совет Европы и Planta Europa, 2001. 26 с.

10. Шеляг-Сосонко Ю.Р., Дідух Я.П., Бажал Ю.М. Концепція збереження та відтворення екосистем України на принципах сталого розвитку. Проєкт ДФФД: № 06.07/00047. Київ : ДФФД. С. 221–242.

11. Tourism Sector and Biodiversity Conservation Best Practice Benchmarking. Outcome of a workshop by the European Union Business and Biodiversity Platform, September 2010.

12. David Styles, Harald Schberger, Jose Luis Galvez Martos. Best Environmental Management Practice in the Tourism Sector Learning from frontrunners European Commission Joint Research Centre Institute for Prospective Technological Studies, 2013.

13. Managing Tourism & Biodiversity. User's Manual on the Cbd Guidelines on Biodiversity and Tourism Development. Secretariat of the Convention on Biological Diversity, February 2007.

14. Tourism Supporting Biodiversity. A Manual on applying the CBD Guidelines on Biodiversity and Tourism Development. Published by the Secretariat of the Convention on Biological Diversity. 2015. Secretariat of the Convention on Biological Diversity.

15. European Tourism and Biodiversity Charter. DRAFT January 2012.

16. Tourism Sector and Biodiversity Conservation Best Practice Benchmarking http://nbsapforum.net/sites/default/files/Tourism_development.pdf

17. BEST PRACTICE CASE STUDY. The Ljunghusen Golf Club biodiversity management.2011. URL: https://ec.europa.eu/environment/archives/business/assets/pdf/sectors/case_studies/2011%20-%20TOURISM%20-%20Ljunghusen%20Golf.pdf

18. 3. Houdet J., Trommetter M., Weber J. Changing business perceptions regarding biodiversity: from impact mitigation towards new strategies and practices URL: https://www.researchgate.net/publication/32221073_Changing_business_perceptions_regarding_biodiversity_from_impact_mitigation_towards_new_strategies_and_practices

19. ORÉE, 2014. *Management of biodiversity by stakeholders: from awareness to action*, Guide, 300p. URL: <http://www.oree.org/en/>

20. Eco4Biz Ecosystem services and biodiversity tools to support business decision-making. Version 1. April 2013. URL: <https://www.wbcasd.org/Programs/Redefining-Value/Business-Decision-Making/Assess-and-Manage-Performance/Resources/Eco4Biz>

Додаткова:

1. Збереження і невиснажливе використання біорізноманіття України: стан та перспективи / Шеляг-Сосонко Ю.Р., Дубина Д.В., Макаренко Л.П. та ін. Київ: Хімджест, 2003. 248 с.

2. Зелена книга України /під заг. Ред. чл.-кор. НАН України Я. П. Дідуха К.: Альтерпрес, 2009. 448 с.
3. Червона книга України. Рослинний світ / за ред. Я. П. Дідуха К.: Глобалконсалтинг, 2009. 900 с.
4. Червона книга України. Тваринний світ / за ред. І. А. Акімова К.: Глобалконсалтинг, 2009. 600 с.
5. Ковшова О. Староста & зелений туризм: чи є сенс організовувати? Радник старости. 2019. №1. С. 12-14. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/rs/2019/march/issue-1/article-42891.html>.
6. Оппельд Л.І. Міжнародний досвід зеленого туризму в Україні: проблеми та перспективи. Ефективна економіка. 2014. №1. С. 22-25. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2667>.
7. Постанова КМУ від 15.03.2006 № 297 «Про затвердження Порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/297-2006-%D0%BF#Text>.
8. Кульчій І.М., Статвіка А.М. Правове забезпечення сільського туризму як напряму диверсифікації сільських територій. Актуальні проблеми правового регулювання аграрних, земельних, екологічних та природоресурсних відносин в Україні: колектив. монограф. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 260–284.

2.3 Поточний заліковий модуль 3. Креативні технології туризму для сталого розвитку: теоретичні аспекти та європейський досвід (проф. Воронкова В.Г., проф. Череп А.В.)

2.3.1 Основні завдання поточного залікового модуля 3 (ПЗМЗ) та програмні результати навчання студентів

Завдання ПЗМЗ:

- ознайомити студентів із теоретичними основами креативних технологій туризму для сталого розвитку в контексті європейського досвіду;
- сформулювати у студентів концептуальний інструментарій філософії креативності як суттєвий маркер та глобальний тренд туризму і основу креативної економіки в контексті кроскультурного аналізу;
- розкрити основні теоретичні аспекти креативних технологій цифрової економіки і цифрового менеджменту як чинників сталого розвитку туристичного бізнесу;
- вивчити європейські практики цифрових технологій як мегатрендів нового комфорту у контексті розвитку туристичного бізнесу на основі аксіологічного і мережевого підходів;

- з'ясувати специфічні особливості трансформації туризму як чинника сталого розвитку країн Європи у контексті креативних індустрій та європейських студій;
- виявити тенденції розвитку креативних смарт-технологій туризму для збалансованого сталого розвитку у контексті структурних змін;
- проаналізувати формування відкритих фахових мереж та асоціацій для популяризації й підтримки креативного продукту в Європі;
- дати аналіз розвитку новітніх форм бізнес-моделей у сільському туризмі в країнах ЄС.

За підсумками засвоєння ПЗМЗ студенти мають

знати:

- концептуальні засади розвитку креативного мислення та формування креативної особистості, здатної працювати в умовах ризику та сприяти подоланню проблем складності, невизначеності, стохастичності, асиметрії інформації;
- специфіку використання інформаційно-комп'ютерних технологій у сільському туризмі, Європейської мережі розвитку сільських територій (ENRD) як інновацію в галузі сільської політики;
- вплив креативних технологій на динаміку змін у туризмі та досягнення добробуту у контексті туристичного бізнесу як основи сталого розвитку у Європі;
- трансформацію туризму з метою досягнення сталого розвитку країн, виявлення ризиків у сільському туризмі та шляхів їх подолання;
- використання креативних та цифрових технологій для сталого розвитку з метою розвитку бізнес-моделей у сільському туризмі в ЄС;
- особливості формування відкритих мереж (кластерів) та асоціацій для популяризації й підтримки креативного сільського туризму в Європі;
- використання мережевих платформ для досягнення сталого розвитку туризму в країнах Європи та вивчення його інструментарію;
- кластерний підхід як новітню форму бізнес-моделювання у сільському туризмі та особливості його реалізації в європейських країнах.

вміти:

- аналізувати креативні технології туризму для сталого розвитку у контексті теоретичних аспектів та європейського досвіду та оцінювати показники ефективності їх діяльності;
- здійснювати кроскультурний аналіз креативної економіки, креативного менеджменту, креативного сільського бізнесу в країнах ЄС з метою економічного зростання та сталого розвитку;

- формувати концепцію креативних цифрових технологій для сталого розвитку як основу прориву в інформаційно-технологічній галузі та її впливу на сільський туризм;
- розробляти креативні туристичні продукти у сфері сільського туризму та використовувати smart-технології як інноваційний чинник зростання та поширення туристичної активності у глобальній економіці;
- використовувати сучасні креативні smart-технології туризму для збалансованого сталого розвитку та сприяти здійсненню їх впливу на розвиток послуг у туризмі з урахуванням європейського досвіду;
- вивчити становлення і розвиток фахових мереж та асоціацій підтримки креативних цифрових технологій в Європі і світі на основі кроскультурного аналізу з метою популяризації кращих практик розвитку сільського туризму;
- визначати новітні форми бізнес-моделей у сільському туризмі в ЄС на основі формування мережевих та кластерних моделей розвитку сільського туризму;
- презентувати результати групових проєктів за допомогою сучасних засобів інформаційно-комп'ютерних технологій та вміти створити власні проєкти з розвитку сільського туризму як основи сталого розвитку креативного підприємництва.

2.3.2 Зміст ПЗМ 3

Концептуальний інструментарій філософії креативності як суттєвий маркер туризму і основа креативної економіки: кроскультурний аспект. Методологічні засади визначення креативної особистості та креативної економіки. Понятійно-категоріальний апарат креативного туризму та креативного мислення. Нова конвергенція креативної економіки, бізнесу, менеджменту. Туризм як чинник економічного зростання в багатозшвидкісному світі. Інформаційно-комп'ютерні технології та їх інтеграція до туризму: проблеми складності, невизначеності, стохастичності, асиметрії інформації. Туризм як основа кар'єри та досягнення успіху. Інновації в туризмі.

Креативні технології цифрової економіки і цифрового менеджменту як чинників сталого розвитку туристичного бізнесу. Концептуалізація цифрової економіки і цифрового менеджменту в умовах нової промислової революції Industry 4.0 як чинника становлення розвитку туристичного бізнесу. Концепція цифрових технологій як основа прориву в інформаційно-технологічній галузі та її впливу на туризм. Вплив діджитал-технологій на формування культури туристичного бізнесу як сталого розвитку. Умови досягнення конкурентоспроможності України у світовому інформаційному просторі та забезпечення глобального сталого розвитку. Перехід до цінностей і мислення, притаманних сталості. Системні заходи стимулювання креативно-цифрової економіки в Україні. Концепція економіки сталого цифрового

розвитку як глобальна тенденція інформатизації, цифровізації та технологічного розвитку (прориву).

Цифрові технології як мегатренди нового комфорту в контексті розвитку туристичного бізнесу: аксіологічний аспект. Ціннісні виміри цифрового добробуту, цифрового комфорту, цифрових технологій. Вплив ІКТ на розвиток нових видів туризму – наукового, зеленого, інтелектуально-розважального. Ціннісні виміри цифрової особистості у пошуках цифрового (комп'ютерного) добробуту у контексті туристичного бізнесу. Ринкове сигналізування як надійний сигнал заповнення інформаційних лакун у туризмі. Вплив туристично-креативного середовища регіонів на динаміку змін розвитку туристичного бізнесу як основи сталого розвитку. Потенційний вплив Інтернету на туристичні ринки.

Специфічні особливості трансформації туризму як чинника сталого розвитку країн Європи: інституційні зміни. Інформаційні структури в ланцюгах розвитку і системах транзакцій туристичного бізнесу. Філософія сталого розвитку туризму в умовах глобального розвитку цивілізації. Інформаційні технології як найпотужніший чинник зростання та поширення туристичної активності у глобальній економіці. Моделі туризму як чинник зростання у ЄС, що розвивається, як істотний чинник прогресу. Трансформація туризму для сталого розвитку країн. Ризики в туризмі.

Тенденції розвитку креативних смарт-технологій туризму для збалансованого сталого розвитку: структурні зміни. Здійснення впливу інформаційно-комп'ютерних (цифрових) технологій на розвиток екологічних та економічних послуг в туризмі в країнах «економічного дива». Використання мережових платформ для досягнення сталого розвитку. Формування глобальної складової туризму як істотного чинника прогресу.

Формування відкритих фахових мереж та асоціацій для популяризації й підтримки креативного продукту в Європі. Креативні простори різного виду: форуми креативних індустрій, конференцій, фестивалів, конгресів, майстер-класів, мешканці малих міст та сіл. Програми Європейського Союзу з підтримки креативної економіки: «Містки громадської активності», «Креативна Європа», «Культура і креативність», Програма «ЄС — Східного партнерства», проект ЄС Association4U.

Новітні форми бізнес моделей у сільському туризмі в ЄС. Мережна бізнес-модель сільського туризму. Кластерний підхід як новітня форма бізнес моделювання у сільському туризмі. Переваги та недоліки на основі європейської транскордонної практики. Мережева форма інтегрованої взаємодії суб'єктів ринку сільського туризму. Ресурсна бізнес-модель сільського туризму.

Інновації, креативність та політика розвитку сільських територій ЄС. Інновації, творчість та політика розвитку сільських територій ЄС. Європейський

рік творчості та інновацій (EYCI). Європейська мережа розвитку сільських територій (ENRD) як інновація в галузі сільської політики. Цілі Національної сільської мережі в ЄС. Інтегрований кластерний підхід європейського креативного сільського туризму. Взаємодоповнюваність та синергетичні зв'язки агропродовольчого сектору, туризму та креативних галузей. Система виробництва в "інтегрованому кластері" та "культурному та територіальному капіталі". Мережі та кластерні взаємовідносини як значна частина розвитку нематеріального капіталу. Підтримка розвитку ІКТ як елемент політики розвитку сільських територій Європи. Кейс: підтримка іCentres сільських громад в Болгарії. Критичний огляд ряду інструментів розвитку, що використовуються в сфері сільського туризму та культурної спадщини: якісна інтерпретація спадщини, брендинг, концепція маршруту, центри відвідувачів, музеї, фестивалі.

2.3.3 Розподіл навчального навантаження студентів

Форма навчання	Годин всього	Контактні (аудиторні) години			Годин самостійної та індивідуальної роботи	Форми контролю
		всього	лекцій	практичних занять		
Денна (очна)	24	10	10	0	10/4	Порівняльний аналіз літератури, творче есе, дискусія

2.3.4 Теми лекцій

№ з/п	Теми лекцій	Кіль-ть годин
1	Лекція 11. Концептуальний інструментарій філософії креативності як суттєвий маркер туризму і основа креативної економіки: кроскультурний аспект (<i>проф. Воронкова В.Г.</i>)	2
2	Лекція 12. Креативні технології цифрової економіки і цифрового менеджменту як чинників сталого розвитку туристичного бізнесу: синергетичний аспект (<i>проф. Воронкова В.Г.</i>)	2
3	Лекція 13. Цифрові технології та smart-технології як мегатренди нового комфорту в контексті розвитку сільського туристичного бізнесу: аксіологічний аспект (<i>проф. Воронкова В.Г.</i>)	2

4	Лекція 14. Специфічні особливості та тенденції трансформації туризму як чинника сталого розвитку країн Європи: інституційний аспект(<i>проф. Череп А.В.</i>)	2
5	Лекція 15. Новітні форми бізнес-моделей у сільському туризмі в країнах ЄС як чинник збалансованого сталого розвитку: системно-структурний аспект(<i>проф. Череп А.В.</i>)	2
Всього		2

2.3.5 Самостійна робота та індивідуальні завдання

№ з/п	Самостійна робота та індивідуальні завдання (за наявності)	Кіль-ть годин
Самостійні роботи		
1	Самостійна робота 6. Туризм як основа кар'єри та досягнення успіху(<i>проф. Воронкова В.Г.</i>)	2
2	Самостійна робота 7. Вплив діджитал-технологій на формування культури туристичного бізнесу як сталого розвитку(<i>проф. Воронкова В.Г.</i>)	2
3	Самостійна робота 8. Аксиологічні (ціннісні) аспекти цифрових технологій туристичного бізнесу(<i>проф. Воронкова В.Г.</i>)	2
4	Самостійна робота 9. Напрями подолання ризиків у туризмі як чинники сталого розвитку країн Європи(<i>проф. Череп А.В.</i>)	2
5	Самостійна робота 10. Кластерний підхід як новітня форма бізнес-моделювання у сільському туризмі в ЄС (<i>проф. Череп А.В.</i>)	2
Індивідуальні завдання		
1	Індивідуальне завдання 5. Розкрити напрями впливу креативних технологій на розвиток туристичного бізнесу на селі(<i>проф. Череп А.В.</i>)	2
2	Індивідуальне завдання 6. Розробити творчий проект з розвитку сільського туризму(<i>проф. Воронкова В.Г.</i>)	2
Всього		14

2.3.6 Система оцінювання навчальної роботи студентів

№ з/п	Види контролю	Кіль-ть балів
	Поточний контроль	

1	<i>Творче есе</i> «Сільський туризм як основа кар'єри та досягнення успіху»(проф. Воронкова В.Г.)	4
2	<i>Порівняльний аналіз літератури.</i> Здійснити порівняльний аналіз літератури з проблем розвитку сільського туризму в Україні та ЄС (за темою самостійних робіт 7,8,9,10) (проф. Воронкова В.Г.)	4
3	<i>Аналітичне завдання.</i> Напрями впливу креативних технологій на розвиток туристичного бізнесу на селі(проф. Череп А.В.)	4
4	<i>Творчий проєкт</i> з розвитку сільського туризму(проф. Воронкова В.Г.)	4
Підсумковий контроль		
1	<i>Дискусія</i> на тему «Розвиток туризму в умовах посткоронавірусного світу: виклики та загрози» (проф. Воронкова В.Г.)	4
Всього		20

2.3.7 Література до поточного залікового модуля 3

Основна:

1. Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Nikitenko Vinalina. Social responsibility in the tourism business: the case of accommodation services. Формування концепції цифровізації як чинник розвитку креативності: особистості та її вплив на розвиток людського й соціального капіталу». Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 26-27 листопада 2020 року / Ред.-упорядник: д.філософ.н., проф. В. Г. Воронкова. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. С.23-26.

2. Андрюкайтене Регіна (Kaunas, Lithuania), Cherep Alla (Zaporizhzhia, Ukraine). General factors of tourism flows in the conditions of modern tourism development. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 26-27 листопада 2020 року / Ред.-упорядник: д.філософ.н., проф. В. Г. Воронкова. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. С.16-21.

3. Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Цифрова трансформація індустрії зеленого туризму як чинник сталого розвитку. NEW ECONOMICS: матеріали Міжнародного наукового форуму «NEW ECONOMICS – 2020» (м. Київ, 31 жовтня 2020 р.); Асоціація сприяння глобалізації освіти та науки «СПЕЙСТАЙМ». Київ, 2020. С.78-81.

4. Піменов В.Г. Розвиток екологічного туризму в Україні: основні поняття, проблеми, сучасний стан: Вісник Харківської державної академії культури. Випуск 52. 2018. С.198-208.

5. Череп А.В., Воронкова В.Г., Андрюкайтене Регіна, Нікітенко В.О. Концепція креативних цифрових технологій у туристичному бізнесі. Humanities

studies : зб. наук. пр. / Запоріз. нац. ун-т. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. №5 (82). С.196-209.

6. Череп Алла, Воронкова Валентина. Вплив data science як ключового стратегічного компонента на розвиток туристичного бізнесу в умовах розвитку нової економіки. NEW ECONOMICS: матеріали Міжнародного наукового форуму «NEW ECONOMICS – 2020» (м. Київ, 31 жовтня 2020 р.); Асоціація сприяння глобалізації освіти та науки «СПЕЙСТАЙМ». Київ, 2020. С.125-128.

7. Череп Алла, Андрукайтене Регіна, Воронкова Валентина. Вплив креативних digital-технологій на розвиток туристичного бізнесу в умовах діджиталізації. Формування концепції цифровізації як чинник розвитку креативності особистості та її вплив на розвиток людського й соціального капіталу» // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 26-27 листопада 2020 року / Ред.-упорядник: д.філософ..н., проф., В. Г. Воронкова. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. С.274-277.

Додаткова:

1. Актуальні питання туризмології та туристичної практики: Збірник матеріалів науково-практичної конференції, присвяченої 25-річчю Інституту туризму Федерації професійних спілок України (м. Київ, 18 квітня 2019 р.) [За ред.: Т. Сокол, Т. Семигіної]. Київ: АПСВТ, 2019.133 с.

2. Актуальні питання туризмології та туристичної практики: Збірник матеріалів науково-практичної конференції, присвяченої 25-річчю Інституту туризму Федерації професійних спілок України (м. Київ, 18 квітня 2019 р.) [За ред.: Т. Сокол, Т. Семигіної]. Київ: АПСВТ, 2019.133 с.

3. Креативна економіка у Європі: 5 кроків для злету. URL: <https://www.culturepartnership.eu/article/creative-economy-steps-to-rise> (дата звернення 16.01.2021 р.). – Назва з екрана.

4. Мінцифра співпрацюватиме з CASES над розвитком цифрових освітніх продуктів. URL: <https://cases.media/news/mincifra-spiivpracyuvatime-z-cases-nad-rozvitkom-cifrovikh-osvitnikh-produktiv>

5. Міністерство та Комітет цифрової трансформації України URL: <https://thedigital.gov.ua/>

6. Про сектор розвитку креативних індустрій Управління стратегічного планування та розвитку URL: <https://regulation.gov.ua/documents/id242799>

7. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти. Київ: Центр Розумкова, 2020. 274 с. URL: <https://www.culturepartnership.eu/article/creative-economy-steps-to-rise>

8. Blapp, M. (2015) Creative Tourism in Bali's Rural Communities Examination of the Current Offer and Advice on Future Product Development. PhD thesis, NHTV Breda University of Applied Sciences.

9. UNTWO (2016) Global Report on the Transformative Power of Tourism: A Paradigm Shift towards a More Responsible Traveller. World Tourism Organisation, Madrid, Spain.

10. Long, P. and Morpeth, N. (2016) Creativity, the visual arts and tourism, in Long, P. and

11. Morpeth, N. D. (Eds). Tourism and the Creative Industries: Theories, Policies and Practice. Routledge, London, pp. 56–69.

12. OECD (2014). OECD Tourism Trends and Policies 2014. Organisation for Economic Development, Paris.

13. Ratten, V. and Ferreira, J. J. (2017) Future research directions for cultural entrepreneurship and regional development, In

2.4 Поточний заліковий модуль 4. Європейські практики креативного сільського туризму: кластерний та мережевий підходи (проф. Череп А., доц. Венгерська Н., ст. викл. Осаул А.)

2.4.1 Основні завдання поточного залікового модуля 4 (ПЗМ4) та програмні результати навчання студентів

Завдання ПЗМ4:

– ознайомити здобувачів вищої освіти з брендингом місцевості як невід’ємної складової соціально-економічного розвитку території, надати порівняльну характеристику брендингу на регіональному рівні країн ЄС із зазначенням ефективних та неефективних регіональних практик;

– відтворити механізм утворення кластерів (мереж) суб’єктів, які працюють в сфері креативного сільського туризму;

– продемонструвати доцільність синергії культурної та природної спадщини як елементів сталого розвитку територій;

– довести вагому роль інновацій на прикладі проєктів “Parks of the Val di Corna”, “Food and design project” та ін.

За підсумками засвоєння ПЗМ5 студенти мають

знати:

– сутність культурної, художньої та екологічної спадщини як основи та детермінант розвитку агро-харчової сфери гостинності;

– приклади регіональних європейських практик формування кластерних та мережевих бізнес-моделей креативного сільського туризму;

– специфіку роботи винних храмів, гастро-парків та художніх садиб, яка ґрунтується на синергії природної та культурної спадщини;

– сучасні класифікації інноваційних форм ведення бізнесу в сфері креативного сільського туризму;

вміти:

- орієнтуватися в системі гостинності в сфері креативного сільського туризму в південному Середземномор'ї;
- розуміти маркетингові стратегії та їх специфіку в сфері креативного сільського туризму;
- порівнювати національні програми підтримки та просування сільського туризму в ЄС та Україні;
- обґрунтувати доцільність врахування природних, культурних, художніх та інших чинників в процесі формування кластерних та мережевих бізнес-моделей креативного сільського туризму;
- аналізувати бренди місцевого розташування на прикладі бізнес-структур у сфері креативного сільського туризму;
- охарактеризувати інструменти позиціонування креативних продуктів сільського туризму на місцевому ринку;
- позиціонувати локальні агро харчові продукти на основі порівняльних переваг території з урахуванням європейського досвіду;

2.4.2 Зміст ПЗМ 4

Сільський туризм в Болгарії, Словенії, Чехії, Чорногорії. Креативна туристична бізнес-модель та її застосування в Болгарії (Чопровці, Котель; Казанлук; Карлово; Троян; Трявна; Чепеларе). Агротуризм як новий виклик для албанського туризму (район Преспанського озера). Сільський туризм в Словенії. Сталий сільський туризм в Чеській Республіці. Чорногорія як виробник сільськогосподарської продукції під одним «парасольковим колективним» брендом в умовах сприяння розвитку зв'язків та місцевих мереж з гастрономією та туристичним сектором.

Маркетинг сільського туризму: європейський досвід та основні принципи. Прямий маркетинг: просування та «сарафаний» маркетинг (Word-of-Mouth, WOM). Інтернет. Маркетинг та створення мереж румунського сільського туризму. ANTREC (Національна асоціація сільського, екологічного та культурного туризму). Досвід ANTREC у просуванні сільського туризму в Румунії. Потреба в маркетингу та мережах. План маркетингових дій ANTREC. Комунікація. Мережа. Маркетинг сільських свят у Румунії: кооперація та співпраця.

Успішне сільське польське соціальне підприємство «HORYZONTY ITD». Соціальне підприємство «HORYZONTY ITD» в «Angelic»Ланцкороні (село поблизу Кракова), Польща. Просування туризму на "Бурштиновій стежці" (з іншими туристичними агенціями Угорщини та Словаччини); магазин, що продає місцеві товари (ремісничі та ремісничі); кафетерій (паб) та ресторан; екологічна освіта, включаючи майстерні (гончарство, історія, рукоділля); туристичні заходи, включаючи навчальні візити, конференції та

місцеві фестивалі. Еко-музей Ланцкорони.

Культура та креативні галузі в країнах південного Середземномор'я. Проект «Розвиток культурних і креативних індустрій та кластерів у регіоні Південного Середземномор'я». Брендинг місцевості як невід'ємна частина ініціатив економічного розвитку. Нові форми спілкування та інформаційні потоки, веб-платформа, соціальні медіа (Facebook, YouTube, блоги та Twitter).

Арт та фуд платформа Маремми, сільської місцевості на півдні Тоскани (Італія). Агропродовольча промисловість, культурно-мистецька та екологічна спадщина. Зв'язки вина та архітектури "Винні храми". Система, заснована на інтеграції між територією, культурними товарами та екологічними ресурсами «Парки долини Валь ді Корнія» (Parks of the Val di Cornia). Синергія між природною спадщиною та мистецтвом. «Сади митця» (Artist gardens). Зв'язок між культурою, традиціями, агропродовольчими місцевими продуктами, ІКТ та офіційними інноваційними технологіями «Продовольчий та дизайнерський проект» (Food and design project).

Мережа сіл Шист у Португалії (The Schist Villages Network, SVN) (2000-2006). SVN як проект сталого регіонального розвитку, розроблений на основі партнерства 16 муніципалітетів. Агентство з розвитку туризму в селах Шист ADXTUR (Agência para o Desenvolvimento Turístico das Aldeias do Xisto) як організація, що просуває та реалізовує дії, розроблені в контексті Програми розвитку туризму. Стратегія ADXTUR як інструмент регіонального та місцевого розвитку. Сильні та слабкі сторони партнерських підходів до сталого розвитку сільського туризму. Розробка «Планів села» за сприяння спеціалізованої та мультидисциплінарної групи, яка працює з кожною громадою. Створення мережі магазинів села Шист (ключовий результат), продаж місцевої продукції та пропонування туристичної інформації задля зменшення однієї з найбільших проблем у цьому регіоні - мікромаштабу виробника та відсутності доступу до основних каналів збуту.

Креативний туризм: каталізатор ремісничих мереж підприємців у сільській Португалії. CREATOUR («Розвиток креативного туризму в малих містах та сільських районах», Creative Tourism Destination Development in Small Cities and Rural Areas) - інкубатор / демонстрація та мультидисциплінарна дослідницька ініціатива, що підтримує спільні дослідницькі процеси (2016-2019, Португалія в регіонах Норте, Центро, Алентежу та Алгарве (the Norte, Centro, Alentejo, Algarve)). CREATOUR як мережа для продажу креативних туристичних пропозицій задля допомоги своїм пілотним проектам, надаючи можливості будувати та ділитися знаннями, взаємодіяти з іншими, покращувати свої туристичні пропозиції та створювати стратегії для підвищення вигоди громади. Характеристики ремісників-підприємців-посередників: VERde NOVO, Cerdeira Villade / ADXTUR, Quico Turismo, LOOM New.Tradition, Proactivetur.

Соціальна вбудованість у неосельський контекст. Роль ремісників-підприємців-посередників у креативному туризмі підприємницьких екосистем. Проблеми прийняття ремісників-підприємців-посередників у сільську громаду (відсутність довіри третьої сторони). Складність сільських громад та важливість інтеграції громад для підприємців, які працюють у сільській місцевості. Залучення громади, прихильність до місця та ділові виклики. Наслідки для практикуючих.

Розвиток гастрономічного туризму в Іспанії. TASTING SPAIN. Цілі продуктового клубу TASTING SPAIN. Іспанська асоціація напрямків для розвитку кулінарного туризму (The Spanish Association of Destinations for the Development of Culinary Tourism), Іспанська федерація гостинності (the Spanish Federation of Hospitality, FEHR), Міжнародна організація кухарів та кулінарів (the International Organization of Chefs and Cooks, Euro-Toques) та Культурна федерація Асоціації кухарів та кондитерів (the Cultural Federation of the Association of Cooks and Confectioners, FACYRE). Поняття кулінарної дестинації. Створення унікального туристичного продукту. Нові моделі державної та державно-приватної співпраці. Дезоналізація та соціально-територіальний ребаланс. Туристична співпраця для міжнародної промоції.

Регіональний продовольчий ландшафт та розвиток гастрономії в Ємтланді (Швеція). Проблеми сталого розвитку місцевих ресурсів, низька чисельність населення та периферійне розташування. Дух співпраці та спілкування в мережі. Широка мережа в сфері певних галузей (пиво, молочні продукти). Нестача традиційного бізнес-навчання та знань як основна проблема виробників. Освітні тренінги, навчання виробників. Національний ресурсний центр для дрібних виробників продуктів харчування.

Розвиток сільського туризму у Франції: конференції та мережі. Постійна Конференція з питань сільського туризму як місця дебатів та консультацій щодо розвитку сільського туризму у Франції. Національна федерація будинків відпочинку Франції (The National Federation of Gîtes de France, FNGF). “Agriculture et Tourisme” як сільськогосподарська мережа. Форум для дебатів та партнерства серед агентів сільського туризму: Постійна конференція з питань сільського туризму (2001). Французькі відкриті ферми та сільські учасники. Інноваційні ініціативи «Territorial Farming Contacts» (СТЕ). Мережа відкритих ферм (Réseau des fermes ouvertes). Культурна та гастрономічна спадщина французьких сільських територій.

2.4.3 Розподіл навчального навантаження студентів

Форма навчання	Годин всього	Контактні (аудиторні) години			Годин самостійної та індивідуальної роботи	Форми контролю
		всього	лекцій	практичних занять		

Денна (очна)	20	10	2	8	6/4	Групова робота з контент-аналізу, брейнстормінг, кейс-завдання, ділова гра, груповий творчий проєкт
-----------------	----	----	---	---	-----	---

2.4.4 Теми лекцій

№ з/п	Теми лекцій	Кіль-ть годин
1	Лекція 16. Кластерний підхід до розвитку сільського туризму в Україні з урахуванням європейської практики (на прикладі Болгарії, Словенії, Чехії, Чорногорії) (<i>проф.Череп А.В.</i>)	2
Всього		2

2.4.5 Теми практичних занять

№ з/п	Теми практичних занять	Кіль-ть годин
1	Практичне заняття 5. Маркетинг сільського туризму (кейс Румунії та Польщі)(<i>ст. викл. Осаул А.</i>)	2
2	Практичне заняття 6. Практика креативного сільського туризму на півдні Середземноморського регіону:кластери та мережі (кейс південна Тоскана, Італія)(<i>ст. викл. Осаул А.</i>)	2
3	Практичне заняття 7. Мережевий підхід до розвитку сільськоготуризму в Португалії(<i>доц. Венгерська Н.</i>)	2
4	Практичне заняття 8. Гастрономічний, культурний та сільський туризм: досвід Іспанії, Швеції та Франції (<i>доц. Венгерська Н.</i>)	2
Всього		8

2.4.6 Самостійна робота та індивідуальні завдання

№ з/п	Самостійна робота та індивідуальні завдання (за наявності)	Кіль-ть годин
Самостійна робота		
1	Самостійна робота 11. Новітні форми маркетингових, інформаційних та фінансових технологій у південно- та	2

	центральноевропейській практиці сільського туризму(ст. викл. Осаул А.)	
2	Самостійна робота 12. Компаративний аналіз кейсів європейських та українських туристичних дестинацій сільського туризму (доц. Венгерська Н.)	4
	Індивідуальні завдання	
1	Індивідуальне завдання 7. Порівняльний аналіз кластерних (мережевих) бізнес-моделей сільського туризму на прикладі підприємств країн південного Середземномор'я (ст. викл. Осаул А.)	2
2	Індивідуальне завдання 8. Підготовка до ділової гри «Співпраця як ключ до успіху в сільському туризмі»(доц. Венгерська Н.)	2
	Всього	10

2.4.7 Система оцінювання навчальної роботи студентів

№ з/п	Види контролю	Кіль-ть балів
	Поточний контроль	
1	Групова робота з контент-аналізу Фейсбук сторінки, Твіттера та Ютуб каналу підприємства в сфері креативного сільського туризму країн південного Середземномор'я(ст. викл. Осаул А.)	2
2	Брейнстормінг із краудфандінгу в сфері креативного сільського туризму країн південного Середземномор'я(ст. викл. Осаул А.)	4
3	Порівняльний аналіз кластерних (мережевих) бізнес-моделей сільського туризму на прикладі підприємств країн південного Середземномор'я(ст. викл. Осаул А.)	2
4	Кейс-завдання.№ 1 Компаративний аналіз європейських (Delicious Montenegro, The Olive Oil Montenegro, The Schist Villages) та українських туристичних маршрутів («Шлях, позначений сіллю», «Дорога вина та смаку Закарпаття» або «Дорога вина та смаку Української Бессарабії»). № 2CREATOUR «Розвиток креативного туризму в малих містах та сільських районах»; № 3Мережа відкритих ферм «Réseau des fermes ouvertes» у Франції(доц. Венгерська Н.)	4
5	Ділова гра «Співпраця як ключ до успіху в сільському туризмі» (доц. Венгерська Н.)	4
	Підсумковий контроль	
6	Груповий творчий проєкт із створення місцевого агропродукту на прикладі «Artist garden». Зв'язок між	4

культурою, традиціями, агропродовольчими місцевими продуктами, інформаційно-комунікаційними та інноваційними технологіями (ст. викл. Осаул А.)	
Всього	20

2.4.8 Література до поточного залікового модуля 4

Основна:

1. Hall D., Roberts L. and Mitchell M. New directions in rural tourism . Edited by. Routledge, 2016. 256 p.
2. EU Member States join forces on digitalisation for European agriculture and rural areas. URL: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-member-states-join-forces-digitalisation-european-agriculture-and-rural-areas>
3. The future of farming: how digital can make a difference. Declaration of Cooperation on ‘A smart and sustainable digital future for European agriculture and rural areas’. URL: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/blogposts/future-farming-how-digital-can-make-difference>
4. Good practices from Poland URL: https://enrd.ec.europa.eu/news-events/news/good-practices-poland_en
5. Rural connections the European rural development. MAGAZINE SPRING/ SUMMER 2019 URL: https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/enrd_publications/publi-enrd-magazine-10-2019-en.pdf
6. The European Network for Rural Development (ENRD). URL: <https://enrd.ec.europa.eu/>

Додаткова:

1. Rural Tourism and Sustainable Businessю Edited by Derek Hall, Irene Kirkpatrick and Morag Mitchell. CHANNEL VIEW PUBLICATIONS Clevedon Buffalo Toronto. 2004. 385 p.
2. A rural hackaton against the COVID-19 crisis. URL: https://enrd.ec.europa.eu/news-events/news/rural-hackaton-against-covid-19-crisis_en
3. EU Rural Review 24 'Re-imagining Rural Business Opportunities URL: https://enrd.ec.europa.eu/publications/eu-rural-review-24-re-imagining-rural-business-opportunities_en
4. Long Ph., Nigel D. Morpeth Tourism and the Creative Industries: Theories, policies and practice. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=ru&lr=&id=OA4zDAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&ots=iGcQGibjIO&sig=BoWtVD56FKPA7cXj_IH6jGOD6R0&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

5. ENTREPRENEURSHIP EDUCATION FOR CULTURAL TOURISM STRATEGIC PARTNERSHIP IN THE FIELD OF YOUTH. URL: https://www.salto-youth.net/downloads/toolbox_tool_download-file-1826/Module%20%20-%20Getting%20started%20your%20first%20business%20model%20CANVAS.pdf

6. White Paper: Business Models for Tourism Identifying business models for the re-use of cultural objects for tourism. URL: https://pro.europeana.eu/files/Europeana_Professional/Projects/Project_list/Europeana_Creative/WP3%20-%20Business%20Model%20Frameworks/eCreative_WP3_White_Paper_Business_Models_Tourism_v1.0.pdf

7. THE 20 MINUTE BUSINESS PLAN: BUSINESS MODEL CANVAS MADE EASY. URL: <https://www.alexandercowan.com/business-model-canvas-templates/>

8. ONLINE WORKSHOP- BUSINESS MODEL CANVAS. URL: <https://www.alexandercowan.com/workshop-business-model-canvas/>

2.5 Підсумковий заліковий модуль.

2.5.1 Основні завдання підсумкового залікового модуля

Основним завданням підсумкового залікового модуля є узагальнення та систематизація студентом основних положень навчальної дисципліни.

2.5.2 Зміст підсумкового залікового модуля

- Розробка та публічний захист (презентація) проекту власної бізнес-моделі в сфері сільського туризму на засадах збалансованості та креативності та відповідно до європейських цінностей, принципів встановлення гармонійного балансу між екологічними, економічними, соціокультурними аспектами («Business Model Canvas»).

- Проект виконується слухачами курсу (3-5 осіб в малій групі) або індивідуально. Ідея проекту обирається після другого поточного залікового модулю дисципліни. Про сформовані студентські групи для розробки проекту слід повідомити викладача із зазначенням обраної ідеї, прізвищ та функцій виконавців, контактних даних студента-керівника проекту.

- **Вимоги до групового або індивідуального проекту:** опис бізнес-моделі (до 10 сторінок) та презентація ідеї – до 10 слайдів. Презентація і обговорення відбуватиметься по закінченню курсу. Презентації мають бути підготовлені в Power Point форматі. Виступ до 7 хвилин.

- **Критерії оцінювання дослідницького групового проекту:** 20 балів.

2.5.3 Розподіл навчального навантаження студентів

Форма навчання	Годин всього	Контактні (аудиторні) години			Годин самостійної роботи	Форми контролю
		Всього	лекцій	практичних занять		
Денна (очна)	26	-	-	-	26	Захист групового або індивідуального проєкту

2.5.4 Система оцінювання навчальної роботи студентів

№ з/п	Види контролю	Кіль-ть балів
Підсумковий контроль		
1	Захист групового або індивідуального проєкту	20
	у тому числі:	
	1) Ідея. Актуальність, системність, креативність та повнота у розкритті ідеї, наявність оригінальної концепції.	10
	2) Відповідність сегментам «Business Model Canvas»: Сегменти споживачів, Ціннісна пропозиція, Канали, Відносини з клієнтами, Потоки надходження доходів, Основні ресурси, Основні види діяльності, Основні партнери, Структура витрат.	5
	4) Оформлення проєкту: дотримання академічних стандартів оформлення (посилання, використання інтелектуальної власності); графічне/візуальне оформлення;	5
	3) Презентація матеріалу: грамотність викладу, логічна послідовність та культура мовлення.	
	Всього	20